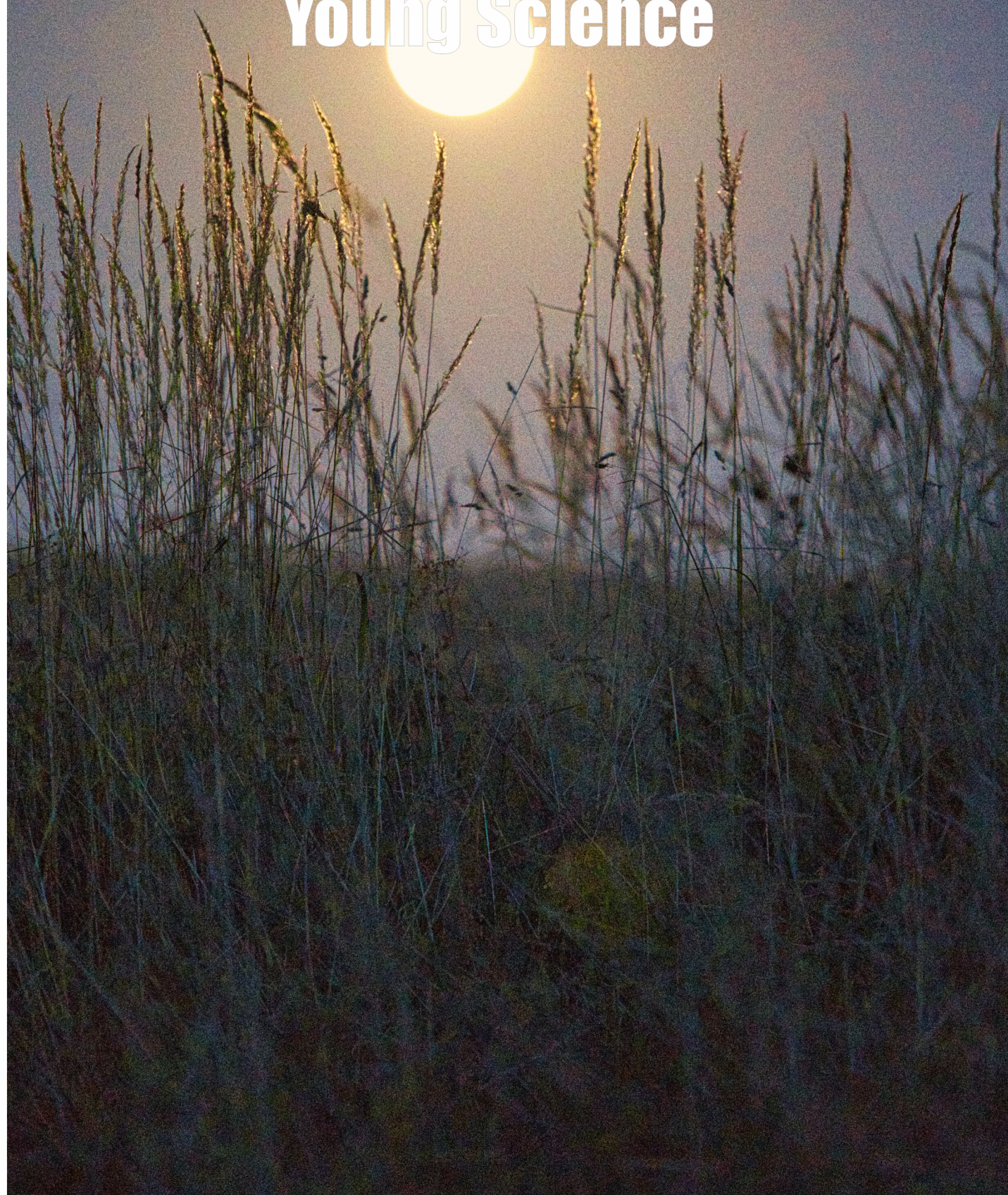

Mladá veda

Young Science

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 3, ročník 12., vydané v septembri 2024

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Jesenný spln. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

prof. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

PhDr. Veronika Kmetóny Gazdová, PhD. (Inštitút edukológie a sociálnej práce, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

Mgr. Monika Šavelová, PhD. (Katedra translitológie, Univerzita Konštantína Filozofa, Nitra)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra verejnej ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

© Mladá veda / Young Science. Akékoľvek šírenie a rozmnožovanie textu, fotografií, údajov a iných informácií je možné len s písomným povolením redakcie.

METODICKÝ POSTUP RIEŠENIA PRÍPADOVÝCH ŠTÚDIÍ V KRÍZOVOM MANAŽMENTE

METHODOLOGICAL PROCEDURE FOR CASE STUDIES IN CRISIS MANAGEMENT

Jozef Ristvej, Jozef Kubás, Boris Kollár ¹

Jozef Ristvej pôsobí ako prorektor pre medzinárodné vzťahy a marketing na Žilinskej univerzite v Žiline a zároveň ako profesor na Katedre krízového manažmentu, Fakulty bezpečnostného inžinierstva, Žilinskej univerzity v Žiline. Vo svojom výskume sa venuje problematike informačných systémov v krízovom manažmente pre podporu rozhodovania. Jozef Kubás pôsobí ako docent na Katedre krízového manažmentu, Fakulty bezpečnostného inžinierstva, Žilinskej univerzity v Žiline. Vo svojom výskume sa venuje problematike krízového manažmentu, civilnej ochrany a zvyšovaniu pripravenosti miest a obcí na zvládanie mimoriadnych udalostí. Boris Kollár pôsobí ako interný doktorand na Katedre krízového manažmentu, Fakulty bezpečnostného inžinierstva, Žilinskej univerzity v Žiline. Vo svojej dizertačnej práci sa venuje implementácií dátového manažmentu, modelovania a informačných systémov v rámci cyklu krízového riadenia.

Jozef Ristvej is Vice-Rector for International Relations and Marketing at the University of Žilina and Professor at the Department of Crisis Management, Faculty of Security Engineering, University of Žilina. His research focuses on information systems in crisis management for decision support. Jozef Kubás is an associate professor at the Department of Crisis Management, Faculty of Security Engineering, University of Žilina. His research focuses on crisis management, civil protection and increasing the preparedness of cities and municipalities to manage emergency events. Boris Kollár is an internal PhD student at the Department of Crisis Management, Faculty of Security Engineering, University of Žilina. In his dissertation he is working on the implementation of data management, modelling and information systems within the crisis management cycle.

Abstract

Case Studies are a quite frequently used scientific method nowadays. For example, many authors use them in scientific publications to demonstrate the results of their research and to verify proposed models and solutions. The case study is also a common educational method

¹Adresa pracoviska: prof. Ing. Jozef Ristvej, PhD., EMBA, doc. Ing. Jozef Kubás, PhD., Ing. Boris Kollár, Katedra krízového manažmentu, Fakulta bezpečnostného inžinierstva, Žilinská univerzita v Žiline, Univerzitná 8215/1, 010 26 Žilina
E-mail: jozef.ristvej@uniza.sk, jozef.kubas@uniza.sk, boris.kollar@uniza.sk

that finds application in various scientific disciplines. Crisis Management, within Security and Safety Sciences, is one of the disciplines where case studies can be an appropriate method for identifying relationships and evidence between variables determining the occurrence and effects of emergency events. The aim of this paper is to describe the different parts of the use of case studies in crisis management and to present a general methodological procedure of the whole process of their solution.

Key words: case study, scientific method, crisis management, civil protection, security and safety sciences

Abstrakt

Prípadové štúdie sú pomerne často využívanou vedeckou metódou súčasnosti. Mnohí autori ich napríklad využívajú v odborných publikáciách na demonštrovanie výsledkov svojho výskumu a verifikáciu navrhnutých modelov a riešení. Prípadová štúdia je tiež bežnou vzdelávacou metódou, ktorá nachádza uplatnenie v rôznych vedných odboroch. Krízový manažment v rámci bezpečnostných vied patrí medzi vedné odbory, kde práve prípadové štúdie môžu predstavovať vhodnú metódu na identifikáciu vzťahov a dôkazov medzi premennými podmieňujúcimi vznik a pôsobenie krízových javov. Cieľom príspevku je popísať jednotlivé časti využitia prípadových štúdií v krízovom manažmente a prezentovať všeobecný metodický postup celého procesu ich riešenia.

Kľúčové slová: prípadová štúdia, vedecká metóda, krízový manažment, civilná ochrana, bezpečnostné vedy

Úvod

Podobne ako pri rôznych iných metódach alebo všeobecne konceptoch je možné konštatovať, že definície prípadovej štúdie sa v odbornej literatúre líšia na základe oblasti ich využitia. V oblasti krízového manažmentu a hodnotenia rizík mimoriadnych udalostí sa významu prípadových štúdií a ich využitiu venovali napr. Grynszpan a kol. (2011) alebo Aryal (2014). Využitie prípadovej štúdie v krízovom manažmente môže mať dva hlavné účely. Sú to:

- podrobný opis minulých mimoriadnych udalostí,
- výskumná metóda (Grynszpan a kol., 2011).

Prvý z uvedených spôsobov využitia prípadovej štúdie nachádza uplatnenie najmä vo vyučovacom procese študentov alebo krízových manažérov na všetkých úrovniach riadenia. Získanie reálnych skúseností z prežitia alebo riešenia krízových javov je pomerne náročné počas prípravy a vzdelávania. Pochopenie procesu riešenia krízových javov a všetkých súvisiacich činností môže byť dosiahnuté práve s využitím prípadových štúdií (Šimák a kol., 2016). Identifikácia, analýza a samotné pochopenie príčinných súvislostí a vzťahov medzi faktormi, ktoré determinujú vznik a pôsobenie krízových javov, môže predstavovať zložitý proces náročný na informácie.

Krízové javy sú špecifické svojim výskytom, pôsobením a vzniknutými dôsledkami. V procese riešenia prípadovej štúdie je možné odhaľovať údaje a informácie, ktoré v čase pôsobenia skúmaného krízového javu neboli k dispozícii, resp. neboli identifikované. Podrobné skúmanie krízového javu pomocou prípadovej štúdie teda môže predstavovať

vhodný základ tvorby výučbového scenára a východisko pre ďalšie skúmanie problému študentmi (Šimák a kol., 2016).

Využitie prípadových štúdií vo výučbe študentov krízového manažmentu popisujú tiež Moricová a Jánošíková (2019). Prípadová štúdia by mala vychádzať z reálnej situácie. Študenti si potom samostatne alebo v skupinách môžu prostredníctvom skúmania reálneho prípadu osvojiť postupy riešenia konkrétnych krízových javov. Autorky tiež odporúčajú dodržiavanie štandardného postupu využitia prípadovej štúdie vo výučbe. Tento postup pozostáva zo zadania problémovej situácie, poskytnutie času na preštudovanie a analýzu problémovej situácie, navrhnutie možností riešenia a záverečnú skupinovú diskusiu (Moricová a kol., 2019).

Jadro príspevku bude venované využitiu prípadových štúdií ako výskumnej metóde. Cieľom je opísať jednotlivé kroky prípadovej štúdie ako vedeckej metódy a poskytnúť základný metodický postup využitia prípadových štúdií na dosiahnutie vedeckých dôkazov, implikácií a záverov.

Jadro

Vedecké skúmanie začína určením výskumnej témy alebo problému a formulovaním výskumných otázok zameraných na skúmanú situáciu alebo jav, predovšetkým otázok typu "ako" a "prečo". Je potrebné vychádzať z dostupných informácií a využiť všetky dostupné zdroje na hľadanie potrebných informácií, vrátane elektronických databáz, kníh, časopisov a konzultácií s odborníkmi. Následne je dôležité dôkladne analyzovať konkrétnu situáciu zo všetkých možných hľadísk, čo zahŕňa identifikáciu problémov, analýzu obsahu informácií, návrhy možných riešení a ich hodnotenie. Diskusia by mala zahŕňať podrobný popis návrhov na riešenie položených otázok a samotnej situácie. Potom je potrebné posúdiť alternatívne riešenia a rozhodnúť, ktoré z nich je optimálne, pričom sa musí zdôvodniť výber najvhodnejšieho riešenia. Implementácia navrhnutého riešenia do konkrétnej situácie zahŕňa analýzu možných scenárov a hodnotenie pozitívnych a negatívnych aspektov tohto riešenia. Na záver je nevyhnutné zhrnúť riešenie situácie a odpovedať na položené výskumné otázky, čím sa uzatvára celý proces vedeckého skúmania (JA Slovensko, 2024; Jednotlivé kroky 2024).

Riešenie prípadovej štúdie ako vedeckej a výskumnej metódy môžeme rozdeliť na 6 základných častí. Sú to:

- Určenie a definovanie výskumnej otázky
- Výber prípadov a metód zberu a analýzy dát
- Príprava na zber dát
- Zber dát v teréne
- Analýza a vyhodnotenie
- Príprava správy prípadovej štúdie.

Určenie a definovanie výskumnej otázky

Prvým krokom vo výskume je vytvorenie pevného rámca výskumu, na ktorý sa výskumníci môžu odkazovať v priebehu ďalšieho štúdia skúmaného javu. Na samom začiatku si výskumníci určia výskumnú tému (problém), ktorú si upresňujú tým, že tvoria otázky o

situácii alebo jave, ktoré chcú skúmať. Treba brať do úvahy, že u výskumného objektu bude s najväčšou pravdepodobnosťou existovať zložitá prepojenie s objektívnou realitou, skutočnosťami, ktoré poskytujú široké možnosti pre priradenie otázok, ktoré majú tieto skutočnosti odhaliť. Výskumníci skúmajú predmet prípadovej štúdie do hĺbky pomocou rôznych metód zberu dát a usilujú sa získať a predložiť dôkazy, ktoré vedú k pochopeniu prípadu a zároveň, k získaniu odpovedí na výskumné otázky.

V prípadovej štúdií hľadáme odpovede na otázky, ktoré sa začínajú slovami "ako" a "prečo". Aby bol výskum realizovateľný v konkrétnom časovom úseku, je potrebné stanoviť súbor otázok, na ktoré budeme hľadať odpovede. Otázky sú zamerané na obmedzený počet udalostí alebo podmienok a ich vzájomné vzťahy. Pri formulovaní týchto otázok sa výskumníci opierajú o literatúru a iné informačné zdroje, preskúmaním ktorých môžu zistiť, čo už bolo výskumami zistené a aké súvislosti ešte zostali neodhalené. Starostlivá formulácia otázok výskumníkov smeruje aj k výberu konkrétneho prípadu, či prípadov a pomáha im určiť analytické metódy, ktoré majú byť použité v prípadovej štúdií. Dôležité tiež je aj to, komu bude určená finálna výskumná správa.

Výber prípadov a určenie metódy zberu a analýzy dát

Počas tejto fázy výskumníci určujú koľko prípadov budú skúmať a tiež aké postupy a nástroje je vhodné použiť pri výbere prípadov. Ak sa výskumníci rozhodnú do výskumu zaradiť viac prípadov, každý sledujú osobitne. Každý prípad skúmajú ako jedinečný. Závery z každého jednotlivého prípadu môžu použiť ako podklady k celej štúdií, ale každý prípad je stále osobitný a jedinečný. Výskumníci venujú mimoriadnu pozornosť ako výberu konkrétnych prípadov, tak aj výberu výskumných nástrojov, pretože si sú vedomí, že práve tieto dve skutočnosti môžu zvýšiť platnosť štúdie. V tejto fáze musia myslieť aj na obmedzenia (napr. ktorá mimoriadna udalosť nie je vhodná na zaradenie do výskumu, alebo ktorá lokalita, či ktorá metóda atď.), čo napomáha k presnejšiemu vymedzeniu prípadu. Výskumníci sa musia rozhodnúť, či budú študovať prípady, ktoré sú nejakým spôsobom jedinečné, alebo prípady, ktoré sú považované za typické. Ďalšie rozhodnutie smeruje k tomu, či budú vybrané prípady pochádzať z rôznych geografických oblastí, alebo len z jednej, stanoví sa tiež veľkosť skúmaných prípadov atď. Užitočným krokom pri výbere prípadov do výskumu je opakované reflektovanie účelu výskumu. Výskumníci sa v tejto fáze rozhodujú tiež o tom, z koľkých úrovní bude ich prípadová štúdia zložená. Prípadová štúdia môže byť jedno, dvoj, ale tiež aj viacúrovňová. Každá ďalšia úroveň zvyšuje zložitosť a množstvo dát, ktoré majú byť zhromaždené a analyzované. Nespornou výhodou prípadovej štúdie je, že zahŕňa použitie rôznych zdrojov a techník v procese zberu dát. Výskumníci určujú vopred, aké dôkazy pre zber a analýzu budú hľadať, aké techniky pri tom použijú a prostredníctvom akých dát budú odpovedať na výskumné otázky. Prevažne ide o kvalitatívne dáta, ale môžu použiť aj kvantitatívne dáta. Nástrojmi pre zber dát môžu byť napr. rozhovory, pozorovanie, dokumentácia, prieskumy, štatistiky, archívne správy a rôznych ďalších materiál. Výskumníci používajú nástroje určené na zber dát systematicky a starostlivo pristupujú k zhromažďovaniu dôkazov. Po celú dobu musia zabezpečiť, aby bola výskumná práca konštruovaná tak, aby neprišlo k spochybneniu platnosti a spoľahlivosti záverov. Výskumníci sa snažia vytvoriť reťaz dôkazov, ktoré navzájom súvisia a spájajú súčasné poznatky s tými minulými. Voľba

adekvátnych metód a techník im pomáha zabezpečiť platnosť ich zistení. Spoľahlivosť sa spája predovšetkým s presnosťou merania a stabilitou sledovaných okruhov. Dobře vedená prípadová štúdia zaručuje, že použité postupy sú dobre zdokumentované a prípadová štúdia môže byť znovu opakovaná.

Príprava na zber dát

Pri prípadovej štúdií sa počas výskumu generuje veľké množstvo dát z viacerých zdrojov. Ďalej je mimoriadne dôležité systematické členenie dát, aby sa zabránilo zahlteniu výskumníkov množstvom dát, v dôsledku čoho môže nastať situácia, že výskumníci stratia zo zreteľa pôvodný účel výskumu a začnú sledovať iné otázky. Predchádzajúca príprava pomáha výskumníkom pri zachytení a prenášaní veľkých objemov dát a umožňuje im ich systematicky dokumentovať prehľadným spôsobom. Vedci si za týmto účelom pripravujú rôzne databázy, pomocné triedenia, kartotéky, zvukové nosiče atď. Je dobré, ak výskumníci používajú pri práci vopred vypracované formuláre, či dohodnuté protokoly a postupy, ktoré je potrebné pripraviť ešte pred začiatkom zberu dát v teréne. Odporúča sa, aby tieto boli použité a overené v rámci pilotnej štúdie, či prvotného výskumu. Materiál, ktorý výskumníci analyzujú, zahŕňa okrem spomínaných formulárov či protokolov tiež audiozáznamy, videozáznamy, terénne poznámky, rôzne pokyny a iné materiály. Ku kompetenciám výskumníkov patrí schopnosť počúvať, klásť otázky, interpretovať odpovede, schopnosť nachádzať súvislosti, odhaľovať dôkazy aj z toho, čo sa skrýva medzi riadkami. Predpokladom pre tento typ výskumu je porozumenie problémom, s ktorými sa klienti stretávajú a rešpektovanie skutočnosti, že svojou prácou vstupujú do sveta živých ľudských bytostí, ktoré by sa mohli cítiť ohrozené, alebo si nie sú isté tým, čo im výskum prinesie. Tieto obavy je potrebné rešpektovať a to napriek očakávaniam výskumníkov, že subjekty výskumu sa vedú flexibilne vyrovnáť so všetkými zmenami, ktoré môžu počas výskumu nastať. Mimoriadny význam v tomto štádiu výskumu je preto potrebné venovať tiež etickým otázkam výskumu, je potrebné, aby boli stanovené pravidlá pre prácu s citlivými dátami, aby výskumníci odôvodnili ich použitie, ktorými sa rozumejú najmä audiozáznamy a videozáznamy. Tieto môžu byť použité len vtedy, ak tie osoby, ktoré sa zúčastňujú výskumu ako výskumné subjekty, s takýmito metódami vopred súhlasili. V tejto fáze výskumu je tiež príležitosť k revidovaniu výskumného prístupu, prípadne je možné doplniť pôvodný súbor otázok.

Zber dát v teréne

Výskumníci sa usilujú získať a uložiť čo najviac zdrojov, ktoré budú následne spracovávať. Je potrebné, aby zdroje starostlivo označili ešte pred tým, ako pristúpia k práci s nimi a následne ich budú archivovať. Práca s dátami má byť komplexná, systematická a vo formátoch, ktoré umožňujú následné analyzovanie týchto dát. Napriek tomu, že scenár výskumu je vopred naplánovaný, prípadová štúdia je flexibilný nástroj, ktorý umožňuje, aby aj v priebehu zberu dát boli realizované zmeny, ktoré ale musia byť zdokumentované.

Zdrojom informácií sú tiež terénne poznámky, ktoré okrem aktivít výskumníkov alebo subjektov výskumu, obsahujú tiež záznamy o pocitoch a úvahách výskumníkov, vrátane intuitívnej predtuchy (ak korešponduje s výskumnými aktivitami), otázkami, ktoré boli

použité (výskumníkmi i subjektom), informácie o prebiehajúcej práci, rôzne svedectvá, príbehy či obrázky, ktoré môžu byť použité v neskorších správach. Terénne poznámky okrem toho, že môžu byť využité pre účely výskumu.

Analýza a vyhodnotenie dát

Švaříček a Šed'ová (2007, s. 109) konštatujú, že „pre prípadové štúdie nie sú vyvinuté nejaké špecifické analytické procedúry“. Táto skutočnosť spôsobuje, že časť autorov, ktorí sa zaoberajú kvalitatívnym výskumom, prípadovú štúdiu nepokladá za plnohodnotnú metódu. Absencia ustáleného a akceptovaného spôsobu narábania so získanými dátami spôsobuje, že takmer každá prípadová štúdia predstavuje originálny, analyticko-interpretatívny prístup. Spoločným znakom všetkých prípadových štúdií je integrovaný prístup, ktorý sa prejavuje v premise, že prípadová štúdia je jedným integrovaným systémom. Pri analytickom spracovaní dát autori používajú postupy a techniky, ktoré boli vypracované v etnografickom výskume, alebo v ukotvenej teórii. V prípadovej štúdií sa preto môžeme stretnúť s kvalitatívnou kategorizáciou, so sieťovaním faktov, pri ktorom sa používa grafické znázornenie, či s interpretatívnymi technikami.

Metódy a techniky, ktoré sa používajú v prípadovej štúdií pri analýze získaných dát, sa volia s cieľom, aby s ich použitím bolo možné prekonať určité obmedzenia a zabezpečiť čo najvyššiu spoľahlivosť výsledkov. Pri analyzovaní dát sa okrem iného používajú nasledovné techniky: tvorba kategórií, tabuliek, krížová analýza faktov, matice kategórií, tvorba diagramov alebo iné zobrazenie vzťahov a väzieb, frekvenčné tabuľky atď. Výskumníci používajú tiež kvantitatívne dáta, ktoré boli zhromaždené s cieľom potvrdiť a podporiť kvalitatívne dáta a ich interpretáciu.

V prípadovej štúdií sa môžeme stretnúť s dvomi spôsobmi interpretácie dát a to.:

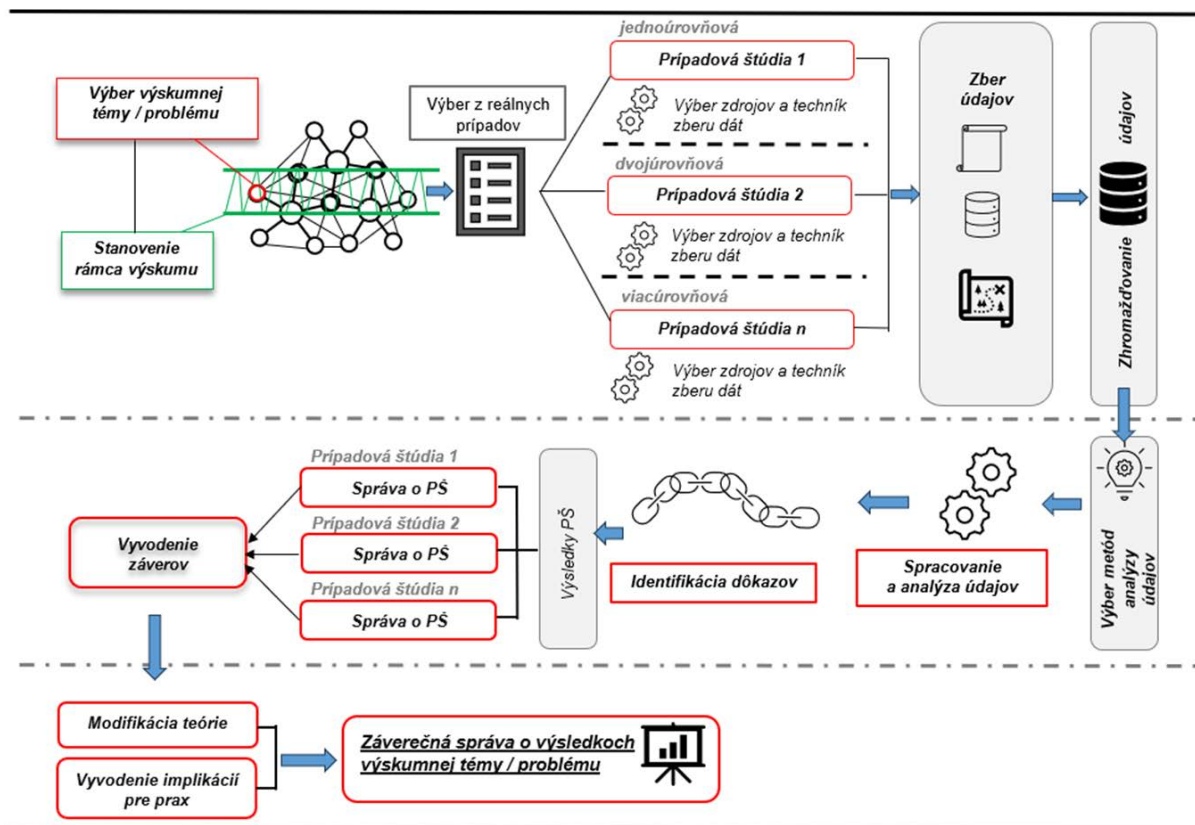
1. Výskumníci sa koncentrujú na konkrétne, vopred stanovené kritériá, alebo premenné, tento spôsob interpretácie sa volí vtedy, ak výskumníci na základe platných teórií si definujú konkrétne témy, oblasti, či faktory, medzi ktorými sa usilujú prostredníctvom svojho výskumu odhaliť (alebo potvrdiť) existujúce väzby. Tento spôsob interpretácie sa tak koncentruje len na vybrané prvky skúmaného javu.
2. Výskumníci sa pri interpretácii získaných dát zameriavajú na komplexnosť prípadu. Štúdia, ktorá vzniká, sa usiluje o vysvetlenie všetkých aspektov skúmaného javu: príčiny, podmienky, dôsledky, vývojové zmeny atď.

V prípadovej štúdií sa často využívajú aj prevzaté súbory dát, tu je však dôležité zdôrazniť relevantnosť týchto dát a štatistická významnosť, ktoré je potrebné v štúdií uviesť.

Príprava správy o prípadovej štúdií

Záverečnou fázou tohto výskumného prístupu je tvorba výskumnej správy o prípadovej štúdií. Správa má priblížiť samotný skúmaný problém, výskumný postup, musí obsahovať tiež odôvodnenie výberu prípadu a následne sa popíše celý prípad. Súčasťou správy je aj priblíženie skúseností a poznatkov výskumníkov, získaných počas výskumu. Ďalšie podmienky pre vytvorenie záverečnej správy o prípadovej štúdií už nie sú jednotné, a preto je možné aby bola vypracovaná ako príbeh, ktorý začína úvahou výskumníkov o zamýšľanom

výskume, jeho prípravou na výskum, priebehom až po záverečnú správu. Ale môže byť tiež spracovaná ako chronologický prehľad faktov, identifikovaných premenných, ich vzájomných vzťahoch, zmenách, ktoré prebehli v čase atď. Pomerne často sa v praxi aplikuje revízia výskumnej správy, ktorá sa realizuje na základe pripomienok relevantných osôb. Vychádzajúc z uvedeného postupu a krokov využitia prípadovej štúdie ako výskumnej metódy na identifikáciu dôkazov, implikácií a popis záverov pre modifikáciu teórie je možné uviesť nasledujúcu schému zobrazenú na obrázku 1.

Obr. 1 – Schéma modifikácie teórie pomocou prípadových štúdií

Zdroj: Vlastné spracovanie

Záver

Prípadová štúdia predstavuje jednu z vedeckých metód používaných na účely poznávania a skúmania. Pri jej výbere ako nástroja vedeckej práce je rozhodujúcim kritériom primeranosť, čo znamená, že výber metódy musí byť prispôbený predmetu a cieľu daného výskumu. Vedecké skúmanie predpokladá aplikáciu takej metódy, ktorá je najvhodnejšia pre konkrétnu problematiku, čím sa zabezpečí relevantnosť a hĺbka získaných poznatkov. Metodologická voľba závisí od povahy skúmaného javu a od výskumných otázok, pričom sa kladie dôraz na to, aby metóda umožnila detailnú a komplexnú analýzu predmetu výskumu. Prípadová štúdia sa týmto spôsobom stáva efektívnym nástrojom, ktorý umožňuje hlboké porozumenie skúmaného fenoménu v jeho reálnom kontexte, pričom poskytuje podrobné údaje, ktoré môžu byť menej dostupné pri použití iných výskumných metód. Prípadové štúdie prinášajú významný prínos do vedeckého výskumu, pretože umožňujú hlboké a detailné porozumenie komplexných javov v ich prirodzenom kontexte. Tento prístup poskytuje informácie, ktoré môžu byť obmedzené pri iných výskumných metódach, ako sú kvantitatívne štúdie.

Umožňujú skúmať dynamiku konkrétnych situácií a vzťahov, identifikovať nové a neočakávané fenomény a generovať hypotézy pre ďalší výskum. Poskytujú praktické poznatky a detailné opisy, ktoré môžu byť využité na aplikáciu teoretických konceptov v reálnom svete, čo je obzvlášť užitočné pre vývoj a overovanie teórií. Týmto spôsobom prípadové štúdie obohacujú vedecké poznanie a prispievajú k hlbšiemu pochopeniu zložitých problémov, ktoré by inak mohli zostať neodhalené. V článku predstavujeme využitie vedeckej metódy prípadová štúdia najmä pre mladých a začínajúcich vedeckých pracovníkov. V prípade potreby ďalších informácií, je možné ich získať v (Horáček a kol., 2007; Chrastina, 2019; Meško a kol., 2005; Ristvej, 2006; Ristvej 2007; Lorenzon a kol.; Ristvej a kol., 2010).

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
doc. Ing. Stanislava Strelcová, PhD.*

*Článok bol spracovaný v rámci projektu VEGA 1/0628/22 Výskum bezpečnosti v obciach s
ohľadom na kvalitu života obyvateľov a projektu KEGA 043ŽU-4/2022 Implementácia
poznatkov zo spoločenských, behaviorálnych a humanitných vedných disciplín do prípravy
študentov študijného odboru bezpečnostné vedy.*

Použitá literatúra

1. Aryal, R.K., 2014. *Disaster vulnerability in Nepal*. In: International Journal of Disaster Risk Reduction [online]. Vol. 9, pp. 137-146 [cit. 2024-07-08]. ISSN 2212-4209. Dostupné z: <https://doi.org/10.1016/j.ijdr.2014.05.009>
2. Chrastina, J., 2019. *Případová studie - metoda kvalitativní výzkumné strategie a designování výzkumu / Case Study - a Method of Qualitative Research Strategy and Research Design*, Univerzita Palackého v Olomouci, 2019.
3. Grynszpan, D., Murray, V. & Llosa, S., 2011. *Value of Case Studies in Disaster Assessment?*. In: Prehospital and Disaster Medicine [online]. Vol. 26, No. 3, pp. 202–205 [cit. 2024-07-08]. ISSN 1945-1938. Dostupné z: <https://doi.org/10.1017/S1049023X11006406>
4. Horáček, J., & Ristvej, J., 2007. *Tvorba metodiky projektu výskumu*, EDIS — vydavateľstvo ŽU , Žilina, 2007, 32 strán, ISBN 978-80-8070-773-6.
5. JA Slovensko, 2024. Čo je prípadová štúdia a ako postupovať pri jej vypracovaní. Online, [cit. 2024-07-10]. dostupné na: https://www.evp.jaslovensko.sk/files/erika/co_je_pripadova_studia.pdf.
6. Jednotlivé kroky prípadovej štúdie, 2024. Online, [cit. 2024-07-10]. dostupné na: https://fzsp.truni.sk/sites/default/files/dokumenty/e-kniznica/e-ucebnice/Kvalitat%C3%ADvne-v%C3%BDskummet%C3%B3dy_frameset%20-%20EPSTRUNI%20%28HTML%29/data/a048853b-c25c-4900-96a7-e555b98f5c81.html?ownapi=1&fbclid=IwAR3qGfJFLEWvX4z28tH5mLSOqy6e02wwegsj7z4k_i-UEpYRjCMBgzIf9I.
7. Lorenzon, B., & Close, R. *Scientific Methods*. Available from: https://www.researchgate.net/publication/348018207_Scientific_Methods [8.7.2024].
8. Meško, D., Katuščák, D., Findra, J., a kolektív, 2005. *Akademická príručka. 2 vyd.*, Osveta, Martin, 2005, 496 s. ISBN80-8063-200-6.
9. Moricová, V. & Jánošíková, M., 2019. *Možnosti vzdelávania krízových manažérov*. In: Trilobit [online]. Roč. 11, č. 2 [cit. 2024-07-08]. ISSN 1804-1795. Dostupné z: <https://trilobit.fai.utb.cz/Data/Articles/PDF/a1177211-48c7-4810-9a1e-7ec389c26d05.pdf>

10. Ristvej, J., 2006. *Príprava projektu na Festival vedy a techniky AMAVETu: Diel I.*, In: AMAVET revue, 2006, roč. 16, číslo: november - december, str. 11-12. ISSN 1336-1422.
11. Ristvej, J., 2007. *Príprava projektu na Festival vedy a techniky AMAVETu: Diel II.*, In: AMAVET revue, 2007, roč. 17, číslo: január, str. 9-10. ISSN 1336-1422.
12. Ristvej, J. & Kampová, K., 2010. *Vedecké metódy*. In: Trilobit [elektronický zdroj] : odborný vedecký časopis. [6] s. ISSN 1804-1795.
13. Šimák, L. & Míka, V.T. 2016. *Možnosti a úskalia využívania projektov a scenárov v príprave krízových manažérov*. In Zborník z konferencie z medzinárodnou účasťou „Crisis Scenarios in the System of Crisis Managers Training at Universities of Security Field“ [online]. Bratislava: Akadémia policajného zboru, 2016. s. 341 – 349 [cit. 2024-07-08]. ISBN 978-80-8054-662-5. Dostupné z: <https://www.akademiapz.sk/sites/default/files/KONFERENCIE/KVSKM/2015/Pozv%C3%A1nka%20na%20konferenciu%20AJ%202015.pdf>
14. Švaříček, R. & Šeďová, K., 2007. *Kvalitatívny výzkum v pedagogických vedách*, 2007.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189